

ימי עיון בתנ"ך תשע"ט

שם השיעור (שיעור מס' 165) ה"פתרון הפוליטי" לבעית סדר הפרקים של ספר ירמיהו

שם המרצה - מנחם ליבטאג mleibtag@gmail.com

א. פתיח: ספרים הנשרפים – וספרים הנכתבים - עיון בפרק ל"ו

ב. הגדרת הבעיה במבנה הספר:

פרק א – נבואת הקדשה – עד ב:ג'

עיון בפרקים ב' עד כ' – אין תאריכים בכלל (למעט ג:ו') אבל יש יחידות

עיין בסוף פרק כ' – (אולי סגירה לפרק א)

עיון בפרקים כ"א עד ל"ו - יש הרבה תאריכים – אבל לא לפי בסדר כרונולוגי

{קפיצות רבות בין ימי צדקיהו וימי יהויקים}

ג. יחידות אחרות בסוף הספר:

פרקים ל"ז – מ"ה - נספח היסטורי = סיפור החורבן ושארית הפליטה

פרקים מ"ו – נ"א – נספח – נבואות על עמים אחרים

פרק נ"ב – חזרה על סיפור החורבן – חתימה לספר

ד. ה'פתרון הפוליטי' לאור גזר הדין של 'שלטון בבל' בפרק כ"ה - ועצת הנביא 'להיכנע לבבל'

עיון בהבדלי התוכן של פרקים כ"א- כ"ט לעומת פרקים ב עד כ

הוכחה לסכנה ה'הבטחונית' של דברי ירמיהו – לאור ל"ח:ד , ל"ו:כ"ט, ופרק כ"א

האפשרות של ביטול גזר הדין (ואיזה גזר דין) אם יחזרו בתשובה – לאור י"ח:א-י וכ"ב:א-ה

הבנת ה'נבואות השלום' של נביאי השקר לאור הנ"ל – עיון בפרקים כ"ג, כ"ז, וכ"ח

חשיבות התאריכים בספר יחזקאל לאור המסופר בירמיהו פרק כ"ח

ה. נבואות הנחמה של ירמיהו (פרקים ל עד ל"ג)

תוכנם ומיקומם בספר

[הקשר בין נבואות הנחמה למכתב לגולה בפרק כ"ט]

ירמיהו כפרשן על התורה – לאור דברי הסיום של פרק ל"ג (ולאור י"ג:י"א)

[הקשר בין ברית הקשת, ברית מילה, ברית סיני ומלכות דוד]

המרכזיות של "צדק ומשפט" בנבואות ירמיהו לאור בראשית פרק י"ח

[הסיבה לחורבן והסיבה לגאולה]

ימי עיון בתנ"ך תשע"ט

A. המסר המרכזי של ירמיה ל"דתיים" בתחילת דרכו

ירמיהו פרק ז א הדבר אשר היה אל-ירמיהו, מאת ה' לאמר. **ב עמד בשער בית ה', וקראת שם, את-הדבר הזה; ואמרת שמעו דבר-ה', כל-יהודה הבאים בשערים האלה, להשתחות, לה' ג כה-אמר ה' צבאות, אלהי ישראל, היטיבו דרכיכם, ומעלליכם; ואשכנה אתכם, במקום הזה. ד אל-תבטחו לכם, אל-דברי השקר לאמר: היכל ה' -- היכל ה' -- המה. ה כי אם-היטיב תיטיבו, את-דרכיכם ואת-מעלליכם: אם-עשו תעשו משפט, בין איש ובין רעהו. ו גר יתום ואלמנה, לא תעשקו, ודם נקי, אל-תשפכו במקום הזה; ואחרי אלהים אחרים לא תלכו, לרע לכם. ז ושפנתי אתכם, במקום הזה—בארץ... ט הגנב, רצח, ונאף, והשבע לשקר וקטר לבצעל; והלך, אחרי אלהים אחרים--אשר לא-ידעתם. י ובאתם ועמדתם לפני, בבית ה' אשר נקרא שמי עליו.... יג ועתה, יען עשותכם את-כל-המעשים האלה--נאם-ה'; ואתדבר אליכם השפם ודבר, ולא שמעתם, ואתקרא אתכם, ולא עניתם. יד ועשיתי לבית אשר נקרא שמי עליו, אשר אתם בטחים בו... כאשר עשיתי לשלכו...**

B המשפט בפרק כ"ו

ח ויהי ככלות ירמיהו, לדבר את כל-אשר-צוה ה'...; ויתפשו אתו הכהנים והנביאים, וכל-העם לאמר--**מות תמות. ט מדוע נבית בשם-ה' לאמר, כשלו יהיה הבית הזה, והעיר הזאת תחרב... יא** ויאמרו הכהנים והנביאים, אל-השרים, ואל-כל-העם, לאמר: משפט-מות, לאיש הזה, כי נבא אל-העיר הזאת, כאשר שמעתם באזניכם.

C הכניעה לבבל פרק כ"ה -

א הדבר אשר-היה על-ירמיהו, על-כל-עם יהודה, בשנה הרבעית, ליהויקים בן-יאשיהו מלך יהודה: **היא, השנה הראשנית, לנבוכדראצר, מלך בבל. ב** אשר דבר ירמיהו הנביא, על-כל-עם יהודה, ואל כל-ישבי ירושלים, לאמר. ג מן-שלת עשרה שנה ליאשיהו....

ח לכו, כה אמר ה' צבאות: יען, אשר לא-שמעתם את-דברי. ט הנני שלח ולקחתי את-כל-משפחות צפון נאם-ה', ואל-נבוכדראצר מלך-בבל עבדי, והבאתים על-הארץ הזאת ועל-ישביה, ועל כל-הגוים האלה סביב; והחרמתים--ושמתים לשמה ולשרקה, ולחרבות עולם. י והאבדתי מהם, קול ששון וקול שמחה, קול חתן, וקול פלה--קול רחמים, ואור נר. יא והיתה כל-הארץ הזאת, לחרבה לשמה; ועבדו הגוים האלה, את-מלך בבל--שבועים שנה. יב והיה כמלאות שבועים שנה אפקד על-מלך-בבל ועל-הגוי ההוא נאם-ה'...

D פרק כ"ז - מוסרות ומטות – והסיבה הפוליטית לדברי נביאי השקר

כ"ז א. ב כה-אמר ה', אלי, עשה לך, מוסרות ומטות; ונתתם, על-צוארך. ג ושלחתם אל-מלך אדום ואל-מלך מואב, ואל-מלך בני עמון, ואל-מלך צר, ואל-מלך צידון--ביד מלאכים הבאים ירושלים, אל-צדקיהו מלך יהודה. ד וצוית אתם, אל-אדניהם לאמר: כה-אמר ה'... כה תאמרו אל-אדניכם. ה אנכי עשיתי את-הארץ, את-האדם ואת-הבהמה אשר על-פני הארץ בכלחי הגדול ובזרועי הנטויה; ונתתיה לאשר ישר בעיני. ו ועתה, אנכי נתתי את-כל-הארצות האלה, ביד נבוכדנאצר מלך-בבל, עבדי...

ח והיה הגוי והממלכה, אשר לא-יעבדו אתו את-נבוכדנאצר מלך-בבל, ואת אשר לא-יתן את-צוארו, בעל מלך בבל--בחרב וברעב ובדבר אפקד על-הגוי ההוא, נאם-ה', עד-תמי אתם, בידו.... יא והגוי, אשר יביא את-צוארו בעל מלך-בבל--ועבדו: והנחתיו על-אדמתו נאם-ה', ועבדה וישב בה.

יב ואל-צדקיה מלך-יהודה דברתי, ככל-הדברים האלה לאמר: הביאו את-צואריכם בעל מלך-בבל, ועבדו אתו ועמו--וחיו. יג למה תמותו ועתה ועמך, בחרב ברעב ובדבר--כאשר, דבר ה', אל-הגוי, אשר לא-יעבד את-מלך בבל.

יד ואל-תשמעו אל-דברי הנביאים, האמרים אליכם לאמר, לא תעבדו, את-מלך בבל: כי שקר הם נביאים לכם. טו כי לא שלחתים נאם-ה', והם נביאים בשמי לשקר...